

Sociale aanvaardbaarheid: Het belangrijkste ingrediënt voor een verbeterd herstel van wetlands aan de kust

© Universiteit van Salento-LIFEWatch ERIC

KERNBOODSCHAPPEN

- **Sociale aanvaardbaarheid** is essentieel voor een succesvol herstel van wetlands aan de kust: zelfs technisch goede projecten kunnen mislukken als sociaaleconomische en sociaal-culturele aspecten – zoals bestaansmiddelen, identiteit en prioriteiten voor landgebruik – niet adequaat worden aangepakt.
- Inclusieve, contextgevoelige betrokkenheid tussen experts en lokale belanghebbenden versterkt de legitimiteit en leidt tot breder geaccepteerde restauratiekeuzes.
- Het onderwaarden van sociaal-culturele dimensies – vertrouwen, participatie en lokale kennis – in vergelijking met ecologische en economische factoren belemmert de identificatie van effectieve herstelscenario's.
- Het integreren van sociale aanvaardbaarheid in de herstelplanning ondersteunt de implementatie van de EU Natuurherstelverordening en zorgt ervoor dat acties worden afgestemd op lokale waarden en dat de geloofwaardigheid van het beleid toeneemt.

Inleiding

Kustwetlands leveren vitale diensten aan ecosystemen – van behoud van biodiversiteit en bescherming tegen overstromingen tot opslag van koolstof. Ze hebben echter te kampen met toenemende door de mens veroorzaakte druk die hun achteruitgang versnelt. Het herstel van wetlands is essentieel om het ecosysteemevenwicht te herstellen en de duurzaamheid op lange termijn van deze vitale habitats te garanderen. Herstelinitiatieven leiden echter vaak tot sociale spanningen, omdat ze het landgebruik kunnen veranderen, lokale bestaansmiddelen en economische activiteiten kunnen raken en op de identiteit van gemeenschappen kunnen ingrijpen. Het begrijpen en bevorderen van sociale acceptatie is daarom essentieel om de duurzaamheid van herstelinspanningen op de lange termijn te versterken.

Het RESTORE4Cs project onderzoekt de factoren die van invloed zijn op de sociale acceptatie van het herstel van kustwetlands (Figuur 1) op zes Europese locaties.

Figuur 1. RESTORE4Cs-pilootlocaties

RESTORE4CS-PROEFPROJECTEN

Ria de Aveiro (Portugal)
Marjal dels Moros (Spanje)
Zuidwestelijke Nederlandse Delta (Nederland)
Donaudelta (Roemenië)
Koerse Lagune (Litouwen)
Camargue (Frankrijk)

Zuidwestelijke Nederlandse Delta, Nederland
Getijdengebieden met zoute moerassen

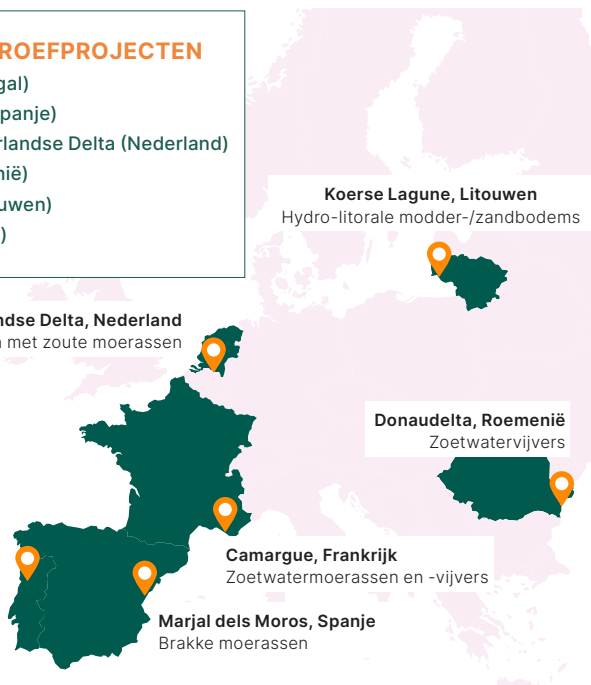
Koerse Lagune, Litouwen
Hydro-litorale modder-/zandbodems

Donaudelta, Roemenië
Zoetwatervijvers

Ria d'Aveiro, Portugal
Getijdengebieden met zeegrassvelden

Camargue, Frankrijk
Zoetwatermoerassen en -vijvers

Marjal dels Moros, Spanje
Brakke moerassen

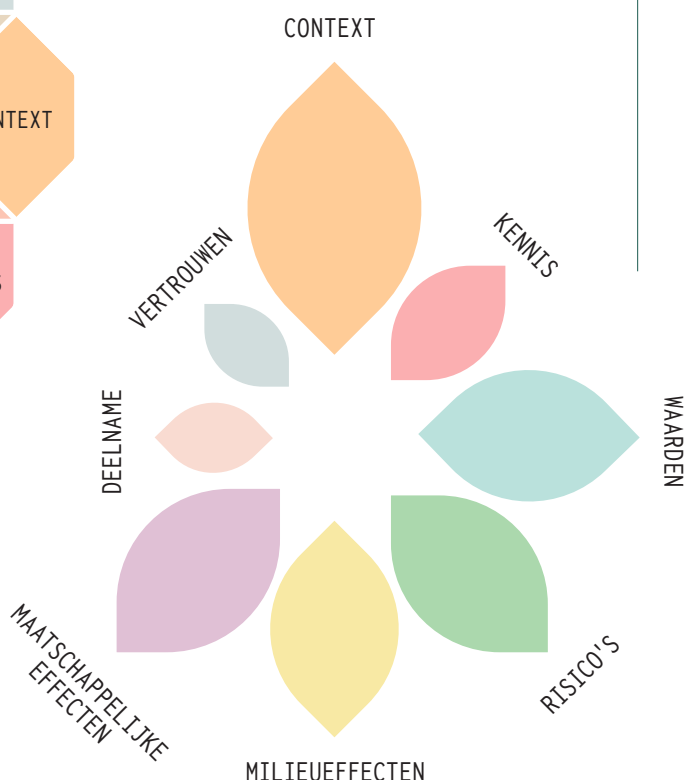
Camargue, Frankrijk. © Universiteit van Salento / LifeWatch ERIC

Er werd een participatieve aanpak met multicriteria-analyse (MCA) toegepast, waarbij wetenschappelijke expertbeoordelingen van milieu-, sociaaleconomische en socioculturele effecten bij herstelbeheer werden gecombineerd met de voorkeuren van lokale belanghebbenden die via workshops en enquêtes werden verzameld. De resultaten van deze interactie werden geanalyseerd aan de hand van acht dimensies die werden weergegeven in

Figuur 2. De sociale aanvaardbaarheidsbloem.
Bron: overgenomen van Ministère de l'énergie et le ressource naturelles van Quebec (2025)¹

Figuur 3. Relatieve belangrijkheid van de dimensies van sociale aanvaardbaarheid in RESTORE4Cs case pilots. Bron: eigen uitwerking op basis van voorkeuren van belanghebbenden en selectie van criteria door wetenschappelijke experts.

de "Sociale aanvaardbaarheidsbloem" (Figuur 2). De bevindingen (Figuur 3) geven aan dat de dimensies die overeenkomen met lokale economische belangen, milieuvoordelen en culturele waarden worden beschouwd als de belangrijkste drijfveren voor de aanvaardbaarheid van herstel in kustwetlands, terwijl vertrouwen, participatie en kennis van de lokale context een minder belangrijke rol spelen.

Hoewel elk kustwetland uniek is, kennen ze vele gemeenschappelijke uitdagingen, zoals socio-economische activiteiten, herstelkosten, milieuproblemen en socioculturele aspecten zoals participatie en cultureel erfgoed. Dit benadrukt het belang van gezamenlijke planning en het delen van een goede aanpak tussen regio's.

Relevantie van sociale aanvaardbaarheid voor de wetgeving en strategische kaders

Het integreren van maatschappelijke aanvaardbaarheidsfactoren in het besluitvormingsproces, naast economische en milieufactoren, sluit aan bij de belangrijkste EU- en internationale kaders ter bevordering van ecosysteemherstel en de betrokkenheid van belanghebbenden. Het versterkt ook de geloofwaardigheid van herstelinspanningen en bevordert de publieksbetrokkenheid bij de milieuresultaten, waardoor de kans op langetermijnsucces toeneemt. Het ondersteunt met name de uitvoering van:

- **EU-verordening inzake natuurherstel (NRR)** - vereist dat lidstaten aangetaste ecosystemen herstellen door middel van inclusieve planning en inspraak van het publiek, waarbij de noodzaak van lokale steun wordt benadrukt.
- **EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030** - roept op tot bescherming en herstel van habitats met sterke betrokkenheid van de gemeenschap om praktische doeltreffendheid te garanderen.
- **EU-klimaatwetgeving en de Europese Green Deal** - legt de nadruk op op de natuur gebaseerde oplossingen, waaronder wetlands, waarbij sociale aanvaardbaarheid cruciaal is voor de implementatie.
- **Ramsar Convention on Wetlands** - bevordert behoud en duurzaam gebruik van wetlands door participatief bestuur.
- **Verdrag van Barcelona** en de bijbehorende **protocollen** - bevordert het behoud en duurzaam gebruik van kustwetlands in het Middellandse Zeegebied door middel van een participatieve aanpak.
- Het **Verdrag inzake Biologische Diversiteit (VBD)** en het **Kunming-Montreal Wereldwijd Raamwerk voor Biodiversiteit (GBF)** - benadrukt het belang van het betrekken van lokale gemeenschappen en andere belanghebbenden bij inspanningen voor het behoud van biodiversiteit.

Ria de Aveiro, Portugal. © Universiteit van Salento / LifeWatch ERIC

Beleidsaanbevelingen

Voor een effectief herstel van kustwetlands is brede steun van belanghebbenden nodig. Beleidsmakers kunnen dit bevorderen door sociale acceptatie in restauratiebeleid en -maatregelen in te bedden. Op

basis van de ervaringen van het RESTORE4Cs project biedt dit beleidsoverzicht de volgende belangrijke aanbevelingen:

→ Integreer sociale aanvaardbaarheid in restauratieplanning en -financiering.

EU- en nationale programma's zouden expliciete vereisten moeten bevatten voor sociale aanvaardbaarheidsbeoordelingen betreffende haalbaarheid, evenals monitoringkaders voor wetlandherstel. Deze zouden naast ecologische en economische indicatoren ook lokale percepties en voorkeuren, risico's en wederzijdse voordelen moeten analyseren.

→ Identificeren van de belangrijkste factoren die de sociale aanvaardbaarheid beïnvloeden.

Identificeren van de sociaal-culturele, economische en milieucriteria waaraan lokale belanghebbenden de meeste waarde hechten, kan helpen om de meest kritieke kwesties aan te pakken en de geloofwaardigheid van herstelbeslissingen te versterken.

→ Versterken van de vroegtijdige en voortdurende betrokkenheid van belanghebbenden.

Participatie moet verder gaan dan informatie en overleg. Lokale actoren moeten betrokken worden bij het definiëren van doelen, het evalueren van opties en het beoordelen van compromissen. Het gezamenlijk ontwerpen van acties vergroot de legitimiteit, het eigenaarschap en de steun op lange termijn.

→ Verbeteren van de communicatie over de voordelen voor het klimaat en ecosysteemdiensten.

Het bewustzijn van het belang van wetlands voor het behoud van ecosystemen, koolstofopslag en klimaatregeling blijft beperkt. Gerichtes campagnes, burgerwetenschap en educatieve activiteiten kunnen deze kloof overbruggen en de sociale aanvaardbaarheid van herstelmaatregelen versterken.

→ Vertrouwen opbouwen en behouden tussen instellingen, beheerders en gemeenschappen.

Transparant bestuur, duidelijke verantwoordelijkheden en open informatie bevorderen het vertrouwen. Lokale tussenpersonen, zoals NGO's, onderzoeksinstituten en gemeenschapsgroepen, kunnen als geloofwaardige bemiddelaars optreden.

→ Integreer lokale kennis en sociaal-culturele waarden in herstelmaatregelen.

Het opnemen van traditionele gebruiken, esthetische waarden en cultureel erfgoed in het restauratieontwerp versterkt samenwerking, wederzijds respect en plaatsgebonden rentmeesterschap.

Referenties

1. MERN - Ministère de l'Énergie et de Ressource Naturelles of Québec (2017), Guidelines of the Ministère de l'Énergie et de Ressource Naturelles in the area of social acceptability, Gouvernement du Québec.

RESTORE4Cs is een Horizon Europe-project dat de effecten van herstelmaatregelen op het vermogen van wetlands om klimaatverandering te beperken en diverse ecosysteemdiensten te leveren, evalueert met behulp van een integrale sociaalecologische systeembenadering. Meer informatie is beschikbaar op : <https://www.restore4cs.eu/>

Auteurs: Francesca Silvia Rota^{1,2}, Lisa Sella¹, Gianna Vivaldo³

Reviewers: Auriane Bodivit⁴, Ana Štrbenac⁵, Elisa Ciravegna⁶

¹ Nationale Onderzoeksraad van Italië, Onderzoeksinstituut voor Duurzame Economische Groei, ² Universiteit van Turijn, Italië

³ Nationale Onderzoeksraad van Italië, Onderzoeksinstituut voor geowetenschappen en geomaterialen, ⁴ Vertigo Lab, Frankrijk

⁵ MedWet, Frankrijk, ⁶ Wageningen Sociaal Economisch Onderzoek, Nederland

Citaat: Rota, F.S.^{1,2}, Sella, L.¹, Vivaldo, G.³, 2025. Sociale aanvaardbaarheid: Het belangrijkste ingrediënt voor een verbeterd herstel van kustwetlands. Beleidsoverzicht. *Restore4Cs project*.

PARTNERS

